

Published by
BYELORUSSIAN-AMERICAN
ASSOCIATION, Inc., U. S. A.
and BYELORUSSIAN
CANADIAN ALLIANCE

Беларус

ГАЗЕТА БЕЛАРУСАУ ПАУНОЧНАЕ АМЭРЫКІ BIELARUS — BYELORUSSIAN NEWSPAPER OF NORTH AMERICA

Год XVIII. № 133

Травень 1968.

NEW YORK — TORONTO

May 1968.

Vol XVIII. № 133

ЦАНА — PRICE 50

Post Address:
B I E L A R U S
P. O. Box 109
Jamaica, N. Y. 11431

ЗАЛАТЫ ЮБІЛЕЙ БНР У НЬЮ БРАНСЬВІКУ

Адзел БАЗА ў Нью Джэрзі сёлета, як і мінульмі гадамі, прыняў актыўны ўдзел у сьвяткаванні 50-ых угодкаў абвешчаныні. Незалежнасці Беларусі, лашжаным у Нью Ёрку 24 сакавіка, а значная колькасць ньюбрэнсвіцкіх Беларусаў, прыехаўшы спэцыяльнай наўтранай аўтобусам у Нью Ёрк, была прысутная на гэтым сьвяткаванні. Але незалежна ад гэтага, Адзел БАЗА ў Нью Джэрзі, таксама як і мінульмі гадамі, наладзіў быў тыдзен пазней, у нядзелью 31 сакавіка сьвяткаванне сакавіковых угодкаў і ў Нью Брансвіку. Рознілася яно ад ранейшых сьвяткаванняў тым, што, калі папярэднімі гадамі адбывалася яно вылучна ў чеснай беларускай сям'і, дык сёлета было яно зарганізаванае шмат шырой з узделам шмат якіх прадстаўнікоў ад іншых нацыянальнасцяў, паняволеных большавізмам.

Яшчэ перед самым сьвяткаваннем беларуская дэлегацыя зь Нью Брансвіку адведала шыярага амэрыканскага пратыцеля Беларусаў — кангрэсмана ад штату Нью Джэрзі Эдварда Паттэна ѹ дамовілася зь ім у справе ягонага выступлення ў дзень 25 сакавіка ў Кангрэсе ЗША, пса що асобна ў гэтым нумары „Беларуса”.

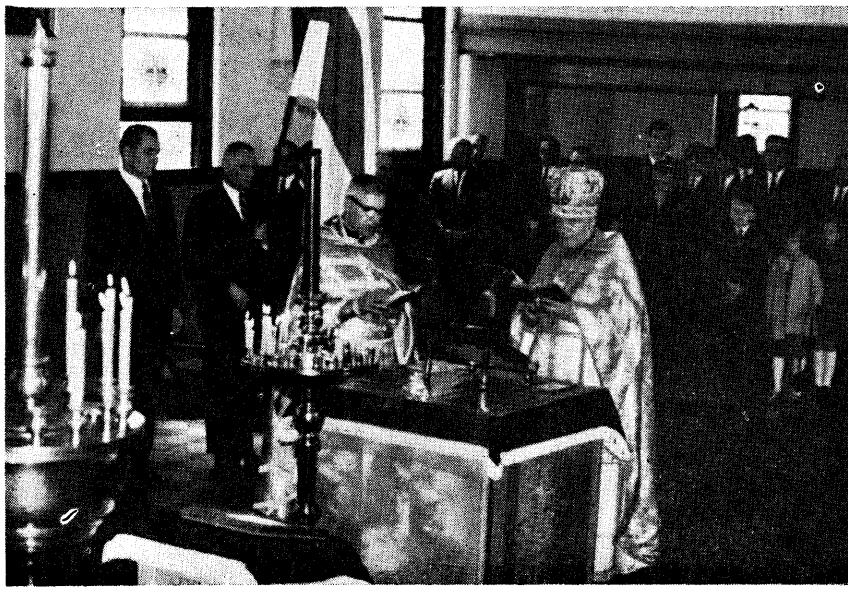
У дзень 25 сакавіка такая-ж дэлегацыя, але ў змененом складзе (сп. сп. С. Гутырчык і У. Сліўка — ад Адзелу БАЗА, П. Кажура — ад Царкоўнае Рады) і сп. Л. Бакунович — ад Жаноцкае Саюзы БАЗА) была запрошаная ў Гарадзкую Управу ў Нью Брансвіку на ўрачыстое паднімніце Беларускага Сцягу ѹ атрыманьне праклямаций пра абвешчаныне дня 25 сакавіка Днём Незалежнасці Беларусі ў горадзе Нью Брансвіку.

Калі толькі дэлегацыя прыбыла ў Гарадзкую Управу, мэр гораду сп. Патрыцыя Шыгён разам із заступнікам мэра камісіянам Дж. Сымітам, камісіянам публічнае бясыпекі Карлошы ды іншымі вышэйшымі ўрадаўцамі, выйшла на пляц перед будынкам Гарадзкога Управы і ўрачыста прачытала праклямацию, пасля чаго дала загад падняць беларускі сцяг із сцягам амэрыканскім. Тады яна запрасіла дэлегацыю ў свой кабінет і пасля кароткай прамовы ды пажаданьні хуткага і поўнага вызвалення Беларусі ўручыла праклямацию.

Само сьвяткаванне пачалося ў нядзелью 31 сакавіка раніцай Божаю Службою ў Малебенам за Беларусь, адслужанымі мітраф. прат. а. Сыцішам Войтэнкам і а. Ваісліем Кейдышам у БАПЦаркве Жыровіцкай Божае Маці ў Гайлэнд Парку. Падчас Малебену ў царкву былі ўрачысты ўнесены беларускі ѹ амэрыканскі сцяг. Усе прысутныя горача маліліся за „старую” Бацькаўшчыну Беларусі і ейны паняволены, але несъмротны народ. Асабліва ўсхвалявана паплылі перед Пасад Усемагутна апошніе звароткі нашага рэлігійнага гімну слова просьбы-скаргі: — „зрабі свабоднай, зрабі шчасливай...”

Папаўдні беларуская грамадзкасць Нью Брансвіку ў Саўт Рызвэру ды запрошаныя госьці сабраліся ў залі гатэлю Дэнмарк Гаўз на ўрачыстую акадэмію. Акадэмію адчыніў, вітаючы гасці і беларускую грамадзкую старшыню Адзелу БАЗА С. Гутырчык, які папрасіў Яго Высокопраўствімчнасцю Архіяпіскапа Васіля памаліцца за Беларусь. Уладыка прачытаў паангельскую ту ўсю самую малітву за Беларускі народ, якою ён адкрыў Сесію Сната ЗША 25 сакавіка.

Пасля гэтага сп.чна Элеанора Гутырчык выканала на піяніні амэрыканскі гімн, тады пераняў вядзеніе сьвяткавання д-р В. Васілейскі. Дасканала апрацаваны рэфэрат пра Акт 25 Сакавіка прачытала ў ангельскай мове ягоная дачка сп.чна Людміла Бакунович. Присутні былі захоплены яснасцю і лягчынасцю думкі ды беззаган-

Малебен за Беларускі Народ у БАПЦаркве Жыровіцкай Божае Маці ў Нью Брансвіку

най ангельскай вымовай і прыгожай дыкцияй маладой дакладчыцы.

Пасля рэфэрату ў беларускай мове, прачытанага д-рам В. Васілейскім, слова ўзяў прысутныя на

ад сонатарай і кангрэсману ЗША ад штату Нью Джэрзі, а так-же ад беларускіх арганізацый ЗША, Канады, Паддзеннай Амэрыкі, Эўропы і Аўстраліі.

Прамовы ѹ рэфэраты былі перапітаваны мастацкім выступленнемі стрэйшых, малодшых і наймалодшых артыстых. Сп. П. Нядзве-дзік пад свой уласны акампаня-мант на акардэоне пратыяў узапраўды памастацку „Жыў на сьвяце Лявон” на слова Янкі Купалы ѹ жаўнерскую песнью собскае кампа-зыць „Дуду жаўнер: Беларусы”. Танцавальны гуртком пад кіруніцтвам старшыні мясцовага Адзелу ЗВМА выканалі беларускіх народных танцаў. Усе выкананцы ѹ іхні кіраўнік сп. А. Лысок былі ўзнагароджаны заслужанымі вол-лескамі. Малая Люда Русак выка-нала на піяніні пару трудных навет і для старэйшых выкананія музы-чных рэчай, але із свайго задання въязвалася з гонарам. Успомненая ўжо найменшая артыстка Рагнеда Гутырчык з хвалючым пачуць-цем прадэкламавала верш С. Ясеня „Мая Беларусь”, за што была ўз-нагароджаная бурлівымі воллескамі. Заахвачаны посыхам, яна яшча раз пацешыла прысутных ігроў на піяніні.

Сьвяткаванье закончылася агульным прапяяньнем беларускага нацыянальнага гімну.

Я. Э. БІСКУП ЧАСЛАУ СІПОВІЧ НАВЕДАУ СІША

Яго Эксцэленцыя беларускі каталіцкі Біскуп Часлау Сіповіч у суботу 11 травеня прыбыў самалётам з Лідану ў Нью Ёрк, а на-зтартава, у нядзелью 12 травеня, ад-правіў для нью-ёркаўскіх Беларусаў католіцкага веравізанія с. літургію ѹ усходнім абрэдзе, у часе якой сказаў кароткае, але зымисто-нае казаньне. Вілайкай прыемна-сцяй трэба зазначыць, што бальшыню літургічных малітв, што ѹ царкоўно-славянскай мове расей-кае рэдакцыя, Біскуп Часлау Сіповіч чытаў пабеларуску.

20-ЫЯ УГОДКІ АДНАУЛЕНЬНЯ

БЕЛАРУСКАІ АЎТАКЕФАЛЬНАІ ПРАВАСЛАУНАІ ЦАРКВЫ

У дзень с.в. Еўфрасінні Полацкай 5 чырвеня сёлета спаўненца дзвіцаць год ад аднаўлення ў 1948 годзе ў Канстанцы Беларускай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царквы.

Катэдральны Сабор БАПЦарквы с.в. Кірылы Тураўскага ў Брукліне адзначае гэтыя гістарычныя ўгодкі ў нядзелью 2 чырвени адмысловай Божаю Службою з узделам усіх Япіскапаў БАПЦ у ЗША ѹ Канадзе ды, пасля Божае Службы, супольным урачыстым адбядам царкоўных герарху, духавенства ѹ прадстаўнікоў беларускіх грамадзкіх арганізацый.

20-ыя ўгодкі аднаўлення БАПЦарквы будуть урачыста адсвяткаваны ў ўсіх параходах БАПЦ.

Гэтыя ўгодкі будуть належна адзначаны ў наступным чырвенскім нумары нашае газеты.

БЕЛАРУСКАЯ ДЭЛЕГАЦЫЯ У КАНГРЭСМНА ПАТТЭНА

Дэлегацыя прадстаўнікоў Беларуска-Амэрыканскага Задзіночання ў Нью Джэрзі ў Згуртаваныя Беларускай Моладзі ў Амэрыцы, Адзелу Нью Джэрзі, наведала 16 красавіка кантрэсмана ЗША ад штату Нью Джэрзі Эдварда Дж. Паттэна з нагоды 50-ых угодкаў аднаўлення Незалежнасці Беларусі.

Кантрэсман Э. Паттэн, заслужаны грамадзкі ѹ палітычны амэрыканскі дзеяч, мае за сабой даўгія гады адданай працы на мясцовай, штатнай, ды дзяржаўнай ніве. Ён здаймаў шмат адказных становішчаў аднаўлення Незалежнасці Беларусі. Кантрэсман Э. Паттэн, заслужаны грамадзкі ѹ палітычны амэрыканскі дзеяч, мае за сабой даўгія гады адданай працы на мясцовай, штатнай, ды дзяржаўнай ніве. Ён здаймаў шмат адказных становішчаў аднаўлення Незалежнасці Беларусі. Кантрэсман Э. Паттэн, заслужаны грамадзкі ѹ палітычны амэрыканскі дзеяч, мае за сабой даўгія гады адданай працы на мясцовай, штатнай, ды дзяржаўнай ніве. Ён здаймаў шмат адказных становішчаў аднаўлення Незалежнасці Беларусі.

Кантрэсман Э. Дж. Паттэн (пасядзіўнік) гутарыць зь беларускай дэлегацыяй

Паттэн аздзначыць 50-я ўгодкі аднаўлення Незалежнасці Беларусі ў Кангрэсі Народнай Рэспублікі зъмяшчнінем у „Кантрэсавым Рокордзе” 3-й Устаўной Граматы Рады БНР.

Візіта ў Кантрэсмана Паттэна зацягнулася шмат даўжай, чымся звычайна такі візіты: трываюць. Кантрэсман Паттэн паказаў славнадзінаму ўсім, што ён ягою наведаў некаторыя краіны там, дык падзяліўся із сабрэмі дэлегацій скаймі ўрачаніямі адтуль. Ён цікавіўся жыццём Беларусаў у Нью Джэрзі да съезды якой скажаў кароткае, але зымисто-нае казаньне на Беларусі. Асабліва зацягнулася ўспомненіе кангрэсмана Паттэна пра ўдзел у маладых саброй нашай дэлегацыі — студэнта Леаноры Гутырчык і Юркі Азаркі. Ён цікавіўся іхнай навукай ды плянамі на будучыні.

На заканчэнні кангрэсмен Паттэн прыбываў зъмясціць 3-ю Устаўную Грамату Рады БНР у „Кантрэсавым Рокордзе”, што ён пазней і зрабіў. У свайго прамовы ў Палаце Эпрэзэнтантатаў у гонара 50-ых угодкаў Акту 25 Сакавіка, кангрэсман Паттэн не забыўся пайнфармаваць пра наведаныя яго беларускими дэлегацій скаймі ўрачаніямі адтуль. Ён цікавіўся жыццём Беларусаў у Нью Джэрзі да съезды якой скажаў короткае, але зымисто-нае казаньне на Беларусі. Асабліва зацягнулася ўспомненіе кангрэсмана Паттэна пра ўдзел у маладых саброй нашай дэлегацыі — студэнта Леаноры Гутырчык і Юркі Азаркі. Ён цікавіўся іхнай навукай ды плянамі на будучыні.

На заканчэнні кангрэсмен Паттэн прыбываў зъмясціць 3-ю Устаўную Грамату Рады БНР у „Кантрэсавым Рокордзе”, што ён пазней і зрабіў. У свайго прамовы ў Палаце Эпрэзэнтантатаў у гонара 50-ых угодкаў Акту 25 Сакавіка, кангрэсман Паттэн не забыўся пайнфармаваць пра наведаныя яго беларускими дэлегацій скаймі ўрачаніямі адтуль. Ён цікавіўся жыццём Беларусаў у Нью Джэрзі да съезды якой скажаў короткае, але зымисто-нае казаньне на Беларусі. Асабліва зацягнулася ўспомненіе кангрэсмана Паттэна пра ўдзел у маладых саброй нашай дэлегацыі — студэнта Леаноры Гутырчык і Юркі Азаркі. Ён цікавіўся іхнай навукай ды плянамі на будучыні.

На заканчэнні кангрэсмен Паттэн прыбываў зъмясціць 3-ю Устаўную Грамату Рады БНР у „Кантрэсавым Рокордзе”, што ён пазней і зрабіў. У свайго прамовы ў Палаце Эпрэзэнтантатаў у гонара 50-ых угодкаў Акту 25 Сакавіка, кангрэсман Паттэн не забыўся пайнфармаваць пра наведаныя яго беларускими дэлегацій скаймі ўрачаніямі адтуль. Ён цікавіўся жыццём Беларусаў у Нью Джэрзі да съезды якой скажаў короткае, але зымисто-нае казаньне на Беларусі. Асабліва зацягнулася ўспомненіе кангрэсмана Паттэна пра ўдзел у маладых саброй нашай дэлегацыі — студэнта Леаноры Гутырчык і Юркі Азаркі. Ён цікавіўся іхнай навукай ды плянамі на будучыні.

На заканчэнні кангрэсмен Паттэн прыбываў зъмясціць 3-ю Устаўную Грамату Рады БНР у „Кантрэсавым Рокордзе”, што ён пазней і зрабіў. У свайго прамовы ў Палаце Эпрэзэнтантатаў у гонара 50-ых угодкаў Акту 25 Сакавіка, кангрэсман Паттэн не забыўся пайнфармаваць пра наведаныя яго беларускими дэлегацій скаймі ўрачаніямі адтуль. Ён цікавіўся жыццём Беларусаў у Нью Джэрзі да съезды якой скажаў короткае, але зымисто-нае казаньне на Беларусі. Асабліва зацягнулася ўспомненіе кангрэсмана Паттэна пра ўдзел у маладых саброй нашай дэлегацыі — студэнта Леаноры Гутырчык і Юркі Азаркі. Ён цікавіўся іхнай навукай ды плянамі на будучыні.

BYELORUSSIAN INDEPENDENCE DAY IN U.S. CONGRESS

HONORABLE EDWARD W. BROOKE, U.S. SENATOR OF MASSACHUSETTS
Statement from the Senate Floor on March 26, 1968

Mr. President, this week marks the 50th anniversary of the proclamation of the freedom, sovereignty, and political independence of the Byelorussian Democratic Republic. But instead of representing an occasion which we and the Byelorussian people can joyously celebrate, we must sadly note that this date marks the beginning of a long and desperate struggle by the Byelorussian people to secure in reality the freedom that they enunciated on paper half a century ago.

Shortly after the proclamation of independence, the Soviet Red army reoccupied Byelorussia and subjected it to Soviet rule. In its subsequent history the freedom of that state was trampled by partition, occupation, police terror, and totalitarian policy directives of every conceivable nature. And yet the national spirit and desire for

independence of the Byelorussian people has not been lost.

After World War II, the Kremlin intensified its efforts to obliterate all forms of national freedom and cultural distinction. The work of Byelorussian writers and artists was labeled unorthodox or revisionist by the Soviet regime. Byelorussian students were found guilty of "insolent demonstrations" against the state.

But the love of freedom lives on in Byelorussia. These people continue to adhere, with inner conviction, to the democratic ideals which they professed 50 years ago. Let us, therefore, take this opportunity to reassure the Byelorussian people that we sympathize with and deplore their plight, and will continue to encourage, by contact and example, the realization of freedom and human dignity throughout the world.

HONORABLE HUGH SCOTT, U.S. SENATOR OF PENNSYLVANIA
Excerpts from the Statement from the Senate Floor
on March 29, 1968

...In 1795 Byelorussia was conquered and annexed to Russia. Byelorussian religion and culture were severely censured. The people twice revolted under Russian colonialists, but were unsuccessful each time.

Late in 1917 the czarist Russian Empire collapsed, the Byelorussians assembled the First All-Byelorussian Congress and established an independent Byelorussian Republic. On March 25, 1918, the Council of the Byelorussian Democratic Republic proclaimed the national independence of Byelorussia and the fight for independence began. Many brave and loyal people died

under the overwhelming force of Soviet Russia and the country fell to Russian occupation in August 1920... ...In the past 50 years, the Communist government has annihilated more than 6 million of the Byelorussian population.

This 50th anniversary of Byelorussia's proclamation of independence is a fitting time to commemorate those who have given their lives in the name of freedom as well as those in the free world who today continue their untiring efforts to give strength of spirit and hope to the Byelorussian people behind the Iron Curtain.

The Byelorussians, who had lived under the czars for several centuries, had their own sovereign and independent state before the birth of the Russian empire. During the period of foreign rule over their country, they carefully guarded their national traditions and looked forward to the opportunity to assert their freedom. They seized upon the chance provided by the Russian Revolution of 1917 and formed their own democratic government in their capital city of Minsk. Their independence was shortlived. Before the year was out the Red Army overran Byelorussia, and annexed it to the Soviet Union.

The Byelorussian spirit of nationalism, nonetheless, remains undimmed. Its culture has not been plowed under nor tarnished by intensive efforts by the Soviet Union to "Russianize" this small nation of 8 million people. Homage must be paid, concern must be shown to a country displaying the dignity and continued strength of this nation.

I know the U.S. Congress will continue to sympathize with the situation of the small borderland nation between Russia and Europe who wish to assert their independence. Freedom is a precious goal, and one we should like to see all nations aspire to achieve.

HONORABLE EDWARD J. PATTEN, CONGRESSMAN OF NEW JERSEY
Excerpt from the Statement
on March 25, 1968

...I think no one could seriously believe that the Byelorussian Soviet Socialist Republic — B.S.S.R. — at present is a free and independent state, even though it has a representative in the United Nations. All of the B.S.S.R.'s functions are controlled, however indirectly, by Moscow, and there is no real representation of the Byelorussian people in the Government. Soviet Russia has, as is usual with the acquisition of these Eastern European states, carried out a policy of russification. Attempts have been made to force the Byelorussians to speak the Russian language, and Byelorussian is taught in a decreasing number of schools. The Byelorussian religion has been suppressed, with only a few churches remaining. Also, in the beginning of the Soviet occupation, there was a large deportation of Byelorussians to less desirable parts of Russia which needed to be populated for the purpose of operating the mines and growing industries in those areas. Many Soviet Russians moved into Byelorussia during this time, attempting the total integration of Byelorussia into Soviet Russia.

HONORABLE CHARLES S. JOELSON, CONGRESSMAN OF NEW JERSEY

Excerpt from the Statement
on March 27, 1968

Excerpt from the Statement
on March 27, 1

БЕЛАРУС, № 133 — 1968

ДАНІНА СКАРЫНУ АД НЬЮ ЕРКУ

„450 ГОД БЕЛАРУСКАГА ДРУКУ” — пад такім загалоўкам у Нью-йоркскай Публічнай Бібліятэцы на 5-ай эвенню адбываеца выстаўка, якая ілюструе пачатак — у 1517 годзе — заняпад і рэнанс — у XIX і XX стагоддзьдзі — беларускага друку. Выстаўка прартыруе да 25-га ліпеня. Яе можна аглідаць бязплатна, кожны дзень ад 9-ай раніцы да 10-ай вечара, ды ў нядзеялі ад 1-ай да 10-ай пападні.

Выходжу з траксучага „сабвем” падземельля на заўтупу сонцам, рухомую натаўпам і самаходамі, элегантную 5-ю эвенню. На разгуле ёй 42-ой вуліцы знаходзіцца вялізная будынка — Нью-йоркская Публічная Бібліятэка. З броні ад 5-ай эвенню яна робіць уражанье съявіты, сымбалем якое на крыжы, а каменныя лывы, што съцерагуць скарбайле нутра. Да „съявіты” трэба падымашаць ўхер па белых мрамарных ступенях высокіх і прасторных сходаў.

У цэнтры, перад імпазантнай сваёй архітэктурай бібліятэкай, між лівамі, на відным месцы пры ходніку 5-ай эвенню красуе за шклом мэтровага памеру, прыемна-ружовага колеру плякат з пабольшчаным патрэтам доктара Францыціка Скарыны, а пад патрэтам напіс: 450 ГОД БЕЛАРУСКАГА ДРУКУ.

Выстаўка, як і ўсё мусіць іншае на съвеце, можа ўздзейнічаць на нас пароному ўсеебакова: на разум, на сэрца. Можа дасць задаваленне інтэлектуальнае, эстэтычнае, эмацыйнальнае, але ніколі — ніякае. Залежыць ад нас, ад нашага спосабу ѹдзельніцтва ўспрымання. Для мяне было за мала таго часу, што я мела, на тое, каб устанавіць бліжэйшыя духовы кантакт, узглыбіць і нацешыцца ўсім тым, што я бачыла. Я мусіла пакінуць выстаўку, як недапітую чарку мартыні. Можа яшчэ вярнуся ѹдзельніцтву...

Выстаўка размешчана на галіроў другога паверху бібліятэкі. Экспанаты размешчаныя на 13 сталях за шклом, ды разьвешаныя на съценах галіроў. Усяго разам, як нас інфармавалі, ёсьць іх каля 200. Стартому беларускаму друку адведзена 6 сталоў, новаму — 7. Скарыну прысырвачаныя 3 сталы. На двух — рэпрадукцыі бачынаў з ягоных кніг і гравюраў, на трэцім — важнейшая літаратура пра Скарыну, „скарынія”. Між іншымі ёсьць там працы Я. Даброўскага, А. В. Фляроўскага, Сымона Брагі, В. Пічты, М. Алексютовіча. Ёсьць там і колькі фатаадбітак актавай скарыніны — пару падуанскіх актавых запісаў, ды пісаная пачэску грамата караля Фердынанда I, што была выстаўленая Скарынаваму сыну Сымону. Фатаадбітку гэтага дакументу нядайна дастаў наўгард скарынавед Др. В. Тумаш з архівай Праги пры дапамозе прафесара А. Фляроўскага, зь якім ён ад даўжэйшага часу вёў перапліку. Дарэчы, А. Фляроўскі памёр вельмі нядайна, 27 сакавіка 1968 году на 82 годзе жыцця. Вечны яму супак. Перад самай съмерцю ён аднак мусіў дастаць паведамленыне аб нью-йоркскай выстаўцы, прысырвачанай, так абаўгнілану ім, Скарыну.

Рэдкімі каштоўнасцямі аддзелу, выслала пару соцені плякатаў і прэсавых паведамленій у розныя канцы свету. Каля 20 пашыло ў БССР, каля гэтулькі ў Польшчу, ды іншыя краі. Атрымалі іх віднейшыя бібліятэкі, наукоўскія установы, некаторыя часопісы, ды пасабоўскія наукоўцы, што падобныя рэчамі цікаўляцца.

Выстаўка добра разрэклімаваная. Бібліятэка, што яе арганізавала, выслала пару соцені плякатаў і прэсавых паведамленій у розныя канцы свету. Каля 20 пашыло ў БССР, каля гэтулькі ў Польшчу, ды іншыя краі. Атрымалі іх віднейшыя бібліятэкі, наукоўскія установы, некаторыя часопісы, ды пасабоўскія наукоўцы, што падобныя рэчамі цікаўляцца.

Выстаўка зацікаўлілася Чэхі паколькі друкаванне пачаў Скарына ў Празе Чэскай. Асабліва зацікаўляла іх пісаная пачэску грамата караля Фердынанда. Чэскі наукоўцы просьці фатаадбітку яе. Даюць іхскую перадачу пра выстаўку ў рабці «Фры Юром». Зацікаўлілася выстаўкай дырэктар недалёкай бібліятэкі Задзіночаных Нацый ў Гамэршыльда. Цікаўніца ёю Паліякі, Расейцы, Амэрыканцы. Патрэт Скарыны мае пайсці на вокладку аднаго з летніх нумароў часопісу, які выдаў бібліятэка.

І так выстаўка ўжо сваё робіць: наўгард інфармацию Амэрыцы ѹсеяму съвету пра доктара Скарыну ѹ наш друк, а таксама пра высокі ўзвозень нашае культуры ў міну-

стаго беларускага друку ёсьць добра захаванае, вілікага памеру, „настольнае” Эвангельле 1575 году, выдадзеное у Вільні Месьціславам пры дапамозе Мамонічай, ды Кутайскай перавыданье (пад Магілевам) слайнага слоніка Памзы Бярэнды. Абедзіце кнігі паходзяць зібораў рэдкіх кнігі бібліятэкі.

Пару новага беларускага друку раскрывае 7-мы стол, на якім выстаўленыя нумары „Нашай долі” ў „Нашай нівы”.

На съценах, побач розных патротаў, у відпаведным афармленым газымышчаным дадзеным рэпрадукцыі Скарынавых аздобных, праскі і віленскіх, загалоўчыні літараў і заставіцаў. Арнаментам, узятым із Скарынавых кніг, удала ажыўленыя выставачныя сталы.

Афармленне выставакі, як цэлаўшыці, як носіць характар паважны, трохі халодны, вытрыманы ў тоне духу бібліятэкі — спрэяльны для студыяўнікі. Тут напрочынцае неплянаваная дыгрэсы — параданыне із Скарынавай выстаўкай у Таронта зь верасня прошлога году. Як Нью-йоркская пада інтэлектуальнае, яна захапляла калярытнасцю, прыгажосьцю, узбуджала пачуцці нацыянальной гордасці без углыбліяння ў архіўныя акты. Думаю, што абедзіце выставакі вельмі трапна дасягнулі свае мэты.

Нам пашчасціла, за правадніка мы мелі скарынаведа, др-а В. Тумаша, якога інфармациі ѹ паясненіні дазволілі нам вынесці большую карысць і прыменіць з выставакі. Але ѹ без правадніка выставакі можна добра зразумець, дзякуючы паясненіям, далучаным да кожнага пізрыяду, кожнага выставачнага стаўка.

Так як гісторыю беларускага друку, гэтак і выставку ачольвае др-а Францыцік Скарына. Ягоныя патроты — алейны П. Мірановіч, дрэварыты Тамары Стагановіч, ды копія падуанскага патроту — дамінуюць на съценах галіроў.

Выстаўка добра разрэклімаваная. Бібліятэка, што яе арганізавала, выслала пару соцені плякатаў і прэсавых паведамленій у розныя канцы свету. Каля 20 пашыло ў Ангельшчыну, у старшыню Сектару Рады БНР у Амэрыцы др-а Уладзімера Набагеза. Ён-жа ад імя Сектару пазней уручы Юбліяру ў якасці памяткавага падарку залаты гадзінікі.

Пасля д-ра У. Набагеза працягнуўся падчырковаць заслугу Юбліяра для беларускага нацыянальнага вытворчынага руху на эміграцыі наступнай асобы: сп. сп. Сяргей Гутырчык, д-р Станіслаў Станкевіч, Уладзімер Русак, Архіяпіскап БАПЦ Уладзіміра Васілья, Янка Запруднік, Уладзімер Курыла, Аген Лысюк, Пётр Кајура ѹ Філіп Родзька.

Глыбокую вымову мела асабліва

прамова Уладзіміра Васіля,

які съцвердзіў, што аднаўленне Беларускай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царквы дасягнула ў гэтуадзіць да іх выказаванія

для сябе дадуць з нетраўсціх та

кіх-ж якіх ягонасці, што не бяздзядна

гэтае ўпраўліць яго вышыні

— „Беларусы даілі Паліяком і іхнага

найяўлікага пашту, і іхнага найвялікшага героя. Спадарове, і Міцкевіч, і Касцюшко з паходжаніні

Беларусы.

Гэтак было ѹ мінушчыне; ёсьць

значыцца, што і ў будучыні Беларусы і

для сябе дадуць з нетраўсціх та

кіх-ж якіх ягонасці, што не бяздзядна

гэтае ўпраўліць яго вышыні

— „Беларусы даілі Паліяком і іхнага

найяўлікага пашту, і іхнага найвялікшага героя. Спадарове, і Міцкевіч, і Касцюшко з паходжаніні

Беларусы.

Беларускаму народу трэба Ѷ

народа выдаць культурны элемэнт

, і бясумлеўна народ яго выда

сць, абы толькі не становіліся ўпо

ягона памяці шляху няпрошаныя

апякуні.

Паважаныя Спадарыні і Спадары, Прэзыдэнт Абрамчык зрабіў

найболыш для паваеннае эміграцыі

й беларускае вытворчынага спрэві

, каб „з нетраўсціх пашту, і іхнага

найяўлікага пашту, і іхнага найвялікшага

героя. Спадарове, і Міцкевіч, і Касцюшко з паходжаніні

Беларусы.

Найбуйны зырка ѹ наглядна

выкарыстоўвалася ўпраўліць яго вышыні

— „Беларусы даілі Паліяком і іхнага

найяўлікага пашту, і іхнага найвялікшага

героя. Спадарове, і Міцкевіч, і Касцюшко з паходжаніні

Беларусы.

Найбуйны зырка ѹ наглядна

выкарыстоўвалася ўпраўліць яго вышыні

— „Беларусы даілі Паліяком і іхнага

найяўлікага пашту, і іхнага найвялікшага

героя. Спадарове, і Міцкевіч, і Касцюшко з паходжаніні

Беларусы.

Найбуйны зырка ѹ наглядна

выкарыстоўвалася ўпраўліць яго вышыні

— „Беларусы даілі Паліяком і іхнага

найяўлікага пашту, і іхнага найвялікшага

героя. Спадарове, і Міцкевіч, і Касцюшко з паходжаніні

Беларусы.

Найбуйны зырка ѹ наглядна

выкарыстоўвалася ўпраўліць яго вышыні

— „Беларусы даілі Паліяком і іхнага

найяўлікага пашту, і іхнага найвялікшага

героя. Спадарове, і Міцкевіч, і Касцюшко з паходжаніні

Беларусы.

Найбуйны зырка ѹ наглядна

выкарыстоўвалася ўпраўліць яго вышыні

— „Беларусы даілі Паліяком і іхнага

найяўлікага пашту, і іхнага найвялікшага

героя. Спадарове, і Міцкевіч, і Касцюшко з паходжаніні

Беларусы.

Найбуйны зырка ѹ наглядна

выкарыстоўвалася ўпраўліць яго вышыні

— „Беларусы даілі Паліяком і іхнага

найяўлікага пашту, і іхнага найвялікшага

</

50-ЫЯ УГОДКІ 25 САКАВІКА У ЛЁНДАНЕ

Беларуская калёнія ў Лёндане сівятавала юбілейныя ўгодкі абелешчаныя незалежнасці БНР вельмі ўрачыста. Яшчэ перад сівятаваннем Беларускі Музей, што знаходзіцца ў памешканьні Школы сель. Кірыль Тураўскага, наладзіў быў выстаўку, прысьвечаную пастанню ѹ дзеянасці БНР у часе ад 1918 да 1921 году. Цэлы сцаг карта паказаў пастаныне беларускіх палітычных і вайсковых арганізацый пасля Лютаўскай рэвалюцыі 1917 году, а таксама тых чатактар, якія Беларусі, над якімі ўрад БНР у розных адрэзках часу аж да канца 1920 году меў фактычную ўладу.

З кніг, выдадзеных сябрамі ўраду БНР, на выстаўцы былі: „Беларусь” і „Адраджэнне Беларусі і Польшча” А. Цывікевіча, „Беларусы и Поляки” К. Езавітава, „Беларускі рух” Я. Варонкі ѹ шмат іншых. Было выстаўленас французская выдачынне кнігі праф. М. Дойнвар-Запольскага „Асновы дзяржаўнасці Беларусі”. Вельмі цікавы на выстаўцы аддзел дакумэнтаў і мемарыялаў Рады і ўраду БНР, сярод якіх уласнаручная копія ліста заступніка старшыні Рады БНР Васіля Захаркі савецкаму камісару замежных справ Чыгрыну, у якім Захарка пратэставаў супроні савецкай палітыкі ѹ дачыненіні да Беларусаў.

Само сівятаванье юбілейных ўгодкаў адзначалася ў Лёндане на працягу двух дзён: у нядзелю 24 сакавіка сівятаванье насліла масавыя хакартар, а ў панядзелак 25 сакавіка яно адбылося ѹ вузежым коле сярод запрошаных прадстаўнікоў ангельскага палітычнага сівету ѹ грамадзства ды прадстаўнікоў ад іншых нацыянальнасцяў, паняволеных бальшавізмам.

У нядзелю 24 сакавіка адбылася ў залі Беларускага Дому сель. Кірыль Тураўскага ўрачыстая Акадэмія, зарганізаваная Лёнданскім Аддзелам Згуртавання Беларусаў у Вялікай Брытаніі.

Акадэмія была папярэджаная Божымі Службамі: для Беларусаў католікоў у капліцы беларускіх а. а. Марыяна, а для праваслаўных — у Украінскай Царкве Лёндану, у часе якіх быў сказаныя патріятычныя прынагодныя казаныні — а. А. Надсонам для католікоў, украінскім мітраф. прат. а. Малчаніцкім — для праваслаўных.

Урачыстую Акадэмію адчыніў і прывітаў гасці пабеларуску ѹ пан-ангельску старшыня Лёнданскага Аддзела ЗБВБ Янка Сяўковіч, які ўвё ўсю Акадэмію.

Пасля яго картка прамовіў старшыня Англа-Беларускага Таварыства лёрд Аўбэрон Гэрберт. Тады сакратар Лёнданскага Аддзела ЗБВБ Аляксандар Лашук прачытаў грунтобна апрацаваны рэфэрэт пра падзеі 1917-18 гадоў на Беларусі, вынікам якіх звязаўся Акт 25 Сакавіка. Дакладчык каліртна нарысаў цярністімі шляхам беларускага народу на працягу апошніх пяцідзесяцігодзінь, выказаўшы цвёрдую веру, што наўоля ён можа быць вечнай, бо беларускі народ, у выніку непахіснага змагання, „зойме свой пачесны пасад між народамі”.

Далей была прачытаная вялікая колькасць прывітальных лістоў і тэлеграмаў ад чужынек і беларускіх арганізацый з усіх беларускіх асяроддзіў у краёх вольнага сівету.

Апрача колькіх прадстаўнікоў ангельскага грамадзства, былі прысутныя на Акадэміі шмат якія выдатныя асобы ад польскай і Украінскай лёнданскай калёніі.

У мітацкай частцы вечара вялікае Уражаныне зрабілі вучні беларускай школы сель. Кірыль Тураўскага, ведзенай а. а. Марыяномі. Вучнёўская аркестра, хор, ансамбль жалеек „Мікалай вялікую колькасць беларускіх народных песняў, глаособнымі вучнямі было прадлюмавана некалькі беларускіх пат-

рытатычных вершаў. Усе вучні, што выступалі ў мастацкай частцы, быўлі ў беларускіх нацыянальных касцюмах.

Акадэмія закончылася агульным праліяннем беларускага нацыянальнага гімну. Пасля Акадэміі ўзведзіўся сівятыні сівятаваньня быў запрошаны на сціплы пачастунак, стараванна прыгатаваны некаторымі сяброўкамі ЗБВБ.

На другі дзень, у панядзелак 25 сакавіка, у гонар 50-ых ўгодкаў БНР адбылося ў залі Бэльгійскага Клубу ў Лёндане ўрачыстое прыніццё для прыязных да Беларусаў прадстаўнікоў ангельскага палітычнага, грамадзства і культурнага сівету ды прадстаўнікоў іншанациональных касцюмаў.

Пасля карткай прывітальнай і інфармацыйнай прамовы сп. П. Навары, выступіў старшыня Ангельска-Беларускага Таварыства лёрд Аўбэрон Гэрберт.

У карткіх, але гарачых словах ён звялікім прызначнім падчыркнуў энэргію ѹ ахварыніца Беларусаў у Вялікай Брытаніі ѹ прады для нацыянальнае справы: ды пералічыў шмат касцяркіх выпадкаў карыснай культурнай і выхаваўчай іхнай дзеянасці. Ён зазначыў, што дзякуючы сваёй разумнай і карыснай дзеянасці, Беларусы ў Вялікай Брытаніі заявявалі поб'ін рэспект у палітычных і навуковых колах Вялікай Брытаніі. Пры таіх якасцях, гаварыў лёрд Гэрберт, беларускі народ здабудзе заслужаную ім сваю. Пасля готы словоў, ён падніміў тост за Незалежнасць Беларусі.

Група беларускіх хлопцаў і дзяўчат у нацыянальных касцюмах раздавала гасцям браштуры ѹ ангельскай мове пра Беларусь, выдадзеныя Згуртаваннем Беларусаў у Вялікай Брытаніі з нагоды 50-ых ўгодкаў Акту 25 Сакавіка.

У гэты-ж дзень быў высланы ад імя Галоўнай Управы ЗБВБ мемарыял Прэм’ер-Міністру Вялікабрытаніі Г. Вільсону, у якім між іншым, пісалася: „Беларуская калёнія ѹ гэтай краіне яна можа маўчыць пра абставіны жыцця, што пануюць у нашай бацькаўшчыне, дзе нацыянальныя імкненія нашых суродзічаў бязылітасна пераследуюцца і дзе іхнай культурнай спадчыні сучаснай савецкай-расейскай уладай”.

Шмат якія лёнданскія ангельскія газеты, у тым ліку „Таймс” і „Дэйлі Тэлеграф”, а таксама польская газета „Дзенінік Польскі і Дзеньнік Жолніжка” зъясілі вельмі прыхільныя водгукі пра беларускую нацыянальнае сівята ѹ пра Беларусь.

У. Хільчук

ВОСЬМАЯ СУСТРЭЧА БЕЛАРУСАЎ

Аддзел БАЗА ў Дэтройце прыняў на сябе пачесны абавязак зарганізаныя Восьмае Сустрэчы Беларусаў ЗША й Канады ѹ Дэтройце.

На шматлікіх паседжаньнях управы Аддзелу ѹ на агульных сходах сяброў БАЗА была ѹ дэталях прадыскувана пра Сустрэчы. Канчаткова была распрацавана схема праграмы Сустрэчы на агульным надзвычайнім сходзе сяброў Аддзелу БАЗА 5 красавіні, на якім таксама былі вызначаныя функциі для паслабных сяброў пры арганізованыя Сустрэчы. Варта падчыркнуць, што ёсць бяз выніку сябры Аддзелу ѹ зялі на сябе канкрэтныя абавязкі вельмі ахвотна ѹ ў энтузіястична ды неадкладна прыступілі да іхнага выконванья.

Галоўнай тэмай Сустрэчы — залаты юбілей абелешчаныя Незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі. З увагі на павагу ѹ вельмі вялікай нацыянальна-палітычнае значынне тэмы Сустрэчы, Аддзел БАЗА ў Дэтройце горача заклікае ўсіх Беларусаў, незалежна ад іхніх палітычных паглядau, прыніцця ўздел на гэтай імпрезе ѹ задзімнестваўца перад Вольным Сьевітом сваю салідарнасць і непахісную волю ѹ змаганьня за тыя ідэі, якія былі выказаныя ѹ Вялікім Акту 25 Сакавіка.

Дакладчык Сустрэчы! Плянуйце сябе на Сустрэчы ѹ Дэтройце! Арганізаторы будуть Вас чакаці і прывітаць Вас з адкрытымі сэрцамі ды ведамай далёка гасціннасці.

В. П.
Дэтройт, 10 красавіні 1968

ХРЫСЦІНЫ

У нядзелю 28 красавіка ѹ рымска-католіцкім касцеле Вострабрамскага Божага Маці ў Саўт Райвэрса адбыліся хрысціні сынкі сп. Уладзімера й Зосі Машанскіх, якія атрымаў імя Антон. Хроснымі бацькамі былі сп. П. Івановіч і сп. С. Гутуручы.

Прычылі ѹ знаёмыя жадаюць малому Антоносі здараўя ѹ шчасці, а ягоным бацьком вытрывалася ѹ выхаваныя ѹ яго на запраўнага Беларуса.

Прыяцель

Падзяка

Усім тым беларускім арганізацыям, установам і паслабнымі грамадзянам, што віталі нас із 50-ымі ўгодкамі Абелешчаныя Незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі, складам на гэтых месцых шчырае беларускае дзякуніцтва та падзякі, што, як і дагэтуль, будзем цвёрда ѹ бескампромісова стаяць на ідэйных і палітычных пазыцыях БНР.

ПАВАЖАНЫЯ СУРОДЗІЦЫ

Газета „Беларусь” выдаецца за дабраволільныя ахвяры беларускага грамадзства.. Таму не павінна быць ніводнага Беларуса, які-б атрымліваў і чытаў нашу газету задарма. Таксама не павінна быць ніводнага Беларуса, які-б не атрымліваў і ня чытаў нашай газеты.

СВЯТОИ		ПАМЯЦІ
ГЕНЭРАЛ ФРАНЦІШАК КУШАЛЬ		
Нарадзіўся 16 лютага 1965 г. у мясцовасці Пяршия б. Валожынска-Городскай павету Менскай губерні. Памёр 25 траўня 1968 г. у Рончары, штат Нью-Ёрк, ЗША.		
Прэзыдзіюм і Сакратарыят Рады БНР, Галоўная Управа й Акругаў Беларускай Управы Згуртавання Беларускіх Ветэранаў і Рэдакцыя газеты „Беларус” выказываюць свой глыбокі жаль і шчырае спачуванье Сям'і Нябожчыка.		

ПРИХОД БАПЦ ЖЫРОВІЦКАІ БОЖАЙ МАЦІ

Гаўлэн Парк, Нью Джэрзі

Гэтым ветліва паведамляем, што згодна з пастановай Гадавога Агульнага Сходу Прыходу з 10 сакавіка 1968 уведзены настуپны змены на ўсіх магілак на Беларускім Магільніку ў Іст Брансвік, Нью Джэрзі:

1. Чана магілкі для паразвіянаў Прыходу Жыровіцкага Божае Маці ў Гаўлэн Парк, Н. Дж., ды сяброў мясцовага Аддзелу БАЗА падымацца із 150 да 175 далаляра.

2. Чана магілкі для паразвіянаў іншых прыходаў БАПЦ ды сяброў іншых аддэзалаў БАЗА падносіцца із 150 да 225 далаляра.

Новыя цэнзы ўваходзяць у моц, пачынаючы з 1-га каstryчніка 1968. Да гэтага часу можна будзе закупліваць магілкі па старой цаце. Каб купіць магілку на Беларускім Магільніку Прыходу, траба быць з практычнай кашулі на бізантійскім стылі, мела 84 гады, але духам яна да апошніх дзён заставалася мадай. Яшчэ зусім нядайна бязінтарсоўна і з энтузізмам вышывала беларускім блузкі ѹ кашулі нашым танцорам. І сяняня бачым іскрой ў яе вінтары ўсіх вачох, калі яна, выпрастайшыся, стаяла сярод пакояў яй казала: „Вышыем усё, каб нашыя хораша выглядалі”. Яна часта казала: „Трэба царкву рамантаваць, трэба залю будаваць”, а свае аргументы заканчывала: „А інакш, напішо-ж тады жыць?”

Спі слакойна, Дарагая Бабця, хоць і на споўнілася Тваё лятуцьне: ляжак у роднай беларускай зямельцы. Бог Цябе прыняў да Сябе за Тваё пабожнае ѹ працавітае жыцьцё.

Нажэйшыя цэнзы на магілкі для сяброў мясцовай калёніі вызначаны з увагі на іхнную сталую бясплатную працу пры ўтыманьні Магільніку. Памерлак адзін з пакінутым у настуপнім зменам: 1. Нажэйшыя цэнзы на магілкі для сяброў мясцовай калёніі вызначаны з увагі на іхнную сталую бясплатную працу пры ўтыманьні Магільніку.

У справе куплі магілак просім звязратаца да Царкоўнай Рады Прыходу паводзля адрысы:

Saint Mary of Zurovicy
Byelorussian Autocephalic Orth. Church
9 River Road
Highland Park, N. J. 08904
Царкоўная Рада

ЯШЧЭ АДНА БЕЛАРУСКАЯ МАГЛІКА

22 красавіка паразвіяне Беларускай Царквы сель. Еўфрасіні Поляцкай у Таронта і прыяцелі праўлі на вечны супачынак адну із сваіх выдатнейшых суродзіцак.

Ф. Е. А. Д. О. С. Ю. С. А. К.

Памерлак адзійшла ѹ Вялікі Чарцвер 18 красавіка лёгкай і спакойнай сімерці, да апошніх хвілін у поўной памяці ў раінавазе духа гатак-жа, як яна ѹ працяла свой даў